

GAZTE NAIZ

ASTETIK ASTERA

(1965-X-16)

Villena idazleak esan omen zuen, bere ideiak azaltzeko ez-baïñan estaltzeko eman zaiola gizonari hitzegiteko ahalmena. Eta huntaz jendea oharturik, nik uste, hitzez ez du kaso haundirik egin ohi.

Egia esateko ideia nagusi hori Ebanjelioetan ere aurki ditek. liburu santuan hau esaten baita: zugaizta frutnak ezagun. Horiek horrela, hitzak ez du indarrrik batera hitzen ondotik egina ez datozenean. Predikurik onena etsenplua da. Hobeki esateko: etsenplua da prediku bakarra. Hitzez predikatzea den-bora gaitzea besterik ez da.

Ezta hñri bera ere: hitzak eta egina alkarri lotuak ez di-joazenean kalte ere egiten baitzale hitzen bidez defendit-zen diren ideiei. Hau ongi jakin dute apostolutza egin duten guziek: norberaren bizikera eta hitzak bestelakoak diralarik, kitto: ez dago ezer sinistazterik.

Eta hñri buruz euskaltzaleok, euskaldun geran aldetik, ba dugu zer ikasirik.

Askotan hitzegin ohi dugu gure hizkuntzaren hein edo ego-kerak gaitzaz. Zenbat eta zenbat "euskaltzale"ren etxeetan ez da nagusi erdera halere, hizkuntza bakarra ez danean? Nork sinistuko ditu halakoak, nor bultzatuko dute halakoak, hitzen ondotik esandakoaren ukiera osoa datorrela? Erderaz beharrik gabe ari dan "euskaltzalea" ez da euskeraren etsala baizik. Be-re etxetik euskera aterarazi duen euskalduna bereziki, ez da euskaltzale, eta ezin izan ditek.

Askotan entzun ohi dugu gure hizkuntza ikastea zaila da-la. Eta ukatzerik ez dago, gure hizkuntza funtsez baita erdera-tik urrun. Zenbatek ikasi dute, ordea, latineraz Euskal He-rrian? Apez eta fralle guziek, hasteko. Zenbatek frantsesez edo inglese? Egin zazu kontua zerorrek. Ez da halere maizago en-tzuten inglesa euskera baino.

Askotan entzun ohi ditugu ere txatzukeri franko gure hiz-kuntzaren etorkizunari buruz. Halere erraza da hizkuntzen so-rabeherak aztertzea. Erraza da, xuxen jokatu nahi izan ezke-ro behintzat, hizkuntza bat zer dan, eta zergatik goratzen dan eta zergatik behintzen. Ongi da gaixo dagoen gizonari egia ez salatzea? Ustelkeri haundia dago euskaltzaleen artean, nere ustez; eta egia nabarmenak askotan ikusi nahi ez izatea garbi agertu ohi da.

Askotan ikusi ohi ditugu euskaltzaleak, bukatzeko, bigun-keritan murgildurik, aitzekitan eta asmutan, euskera salba de-zatekean bideetatik aldeginik, hauek erdaldunen eskuetan utzi-rik. Hortara ere, euskera idatzaren batasunaren kontra ikus-ten ditugu "euskaltzale" batzuk.

Euskaltzaleak horrelakotan egon ondoren, euskera heriotza-rako bidean egongo da. Gure hizkuntzak zintotasun eta ausar-dia osak eskatzen dizkigu. Behar dan bezela, etsenpluaz be-raz, jokutzen ez duten euskaltzaleak, hizkuntzaren kaltetan ari dira.

Zugaizta frutnak ezagutarazten du.

GOIENETXE

Emakumea...

Arrituta gelditu nintzen, egun ba-tean, gizon batek nere lagun ba-te-zaz esan zituen itzak entzutean:

«Neska ori jatorra da, bai, bañan berarekin itzegitean gizon batekin itzegiten ari naizela iruditzen zait».

Orduan zergatik pentsatzen zuen orrela galdetu nion. Ze arrazoï ze-duzkan gauz aiek esateko...

Erantzuna au izandu zen:

«Neska ori politikan, maitasun goraberatan oso serioiski jarduten da gizon bat bezela, sozial kontue-tan ez da atzera gelditzen. Oiek gu-ziek ez dira emakume baten ara-zoak, orrela jardutzean gainera esan ditek emakumetasuna galdu egiten zaiela».

Nik ez dakit gizon asko izango diran era orretan pentsatzen dute-nak Baietz esango nuke, eta geiago oraindik, batzuentzat beintzat su-kaide basterrean egoteko eta gizo-naren atsegigarri izateko sortua izan dala.

Eta noski, emakume bat, Viet-nom'go gudaraz, huelgatzaz eta abar itzegiten badu, emakumetasu-na galtzen du, bañan aurtan zer so-ñeko ta orrazkera ematen diran ba-tetik, Rock Hudson bere azkeneko pelikulan zoragarria dagola beste-tik, jarduten diran neskak, nik us-ten det gizasemeak nai dituzten be-zelako emakumeak dirala.

Gizon guziek ez dakit geienak bai beintzat, emakumea kanpotik itxurazkoa izatea nai dute bakarrik eta orduan neskak apaintzen baka-rik saiatzen dira, besterik gabe.

Beraz gizonak eskatu zaiozute geiago emakumeari orrela bakarrik lortuko dezute aldatzea.

M. K. URANGA

MUSIKA GAZTE

Danontzat ezaguna da Inglate-rran zala bere sorlekua, zuzenago ibiltzearren Liverpool izenako erri batearen, erdi existenzialista zulo oietako batean jaio izan zala, esan bearko det.

Lau gazteek sortu zuten oitura berri bat, inork sinistu zitekean baña lenago, ludiari jira bira osoa eman dion tankera berri bat.

Orain dala bi urte, abeslari ba-karrak Elvis Presley, Frankie Ava-lon, Cliff Richard eta olakoak zi-ran famaren gallurrean arkitzen ziranak, abeslari piñak ziran, ro-mantizismos betetako abestiak ja-rri zituzten modan: auek lortu zi-tuzten zarragoeri ere atsegin zi-tzaioten doñu bat. Baña gazteak aguro aspertu ziran, zerbait berria bear zuten, ezberdina, orrengatik John, George, Paul eta Ringo, lau gazte auek Beatles izenarekin eta ordurarte ez ezagunak ziran ille lu-ze eta jazkera arrigarri oiekin azaldu ziranean, berealaxe gaz-teak, gauz berriaren bila zehil-tzan aiek, egarria kentzeko edari aukerakua arkitu zuten, eta kon-turatu gabe ludi osoko gaztegiaren mito biurtuak arkitu ziran.

Askok bestela uste arren, nik ez det uste iritxi diran lekura jaz-keria edo melenak gaitik izan da-nik, dudarik gabe musikalaria be-zela onak dira. Erabiltzen dituz-ten abesti geienak bealek sortuta-koak dira eta oso lan onak lortu dituztelakoan nago. Aginduta be-zela, euskeratutako abesti berri bat azalduko det gaur, eta ain zuzen Beatles'ek sortu eta beren berri azaltzen lagundu zituan bat.

MAITE ZAITU

Maite zaitu bai, bai, bai
maite zaitu bai, bai, bai
maite zaitu bai, bai, bai, bai
Bere maitasuna
galdu dezula usten dezu
atzo ni berekin
atera nintzalako.
Baña, maite zaitu.
Berak auxe esan zidan
maite zaitu
eta au pozgarri da.
Zuk bera mindu dezu,
zugatik burua galdu du

baña berak badaki
zu etzerala olakoa
maite zaitu
berak auxe esan zidan
maite zaitu
eta au pozgarri da u, u, u.
Maite zaitu bai, bai, bai (bis)
maitasun orrekin
zoriontzu izango zera
Zure eskuetan dago
arrokeriak mindu deike
ondo pentsa zazu
eta barkamena eska zaitozu
maite zaitu
berak auxe esan zidan
maite zaitu
eta au pozgarri da.
Maite zaitu bai, bai, bai (bis)
maitasun orrekin
zoriontzu izango zera (bis)

ARANTXA GURMENDI

DISKA BERRIAK

The Beatles: "Help" pelikulako abestiak.

Oso interesantea iruditzen zait Beatles'en bigarren filmako abes-tiak azaltzen dizkigun diska au, ainbeste ezta-baida sortu dituan konjuntio onen eboluzioaren asle-ra izan bai ditek. Beatles'en ka-rakteristika berezienak, instrumen-tu laguntzalleen konjuntutasuna eta abots-teknika izan dira beti; dis-ka ontan abots-teknika aldatzen asi dirala dirudi. Orain arte, bat solista zan eta besteak laguntza-ileak; orango ontan laurak solis-tak dirala esan genezake, bakoit-zak ba du bere lana, eta naiz lau-retako bat "solista nagusia" izan ba dira, besteak (kontrakantua uga-rituz...) laguntzalle bainan zer-bait gelago.

Alaz ere eboluzio onen frutu mordulak ikusteko urrengo diskak agertu arte itxaron bearko degu... Pelikulako abesti nagusia, "Help!" (socorro!) izeneko degu. Aipagarria, Harrison, kitarra-jotzalle solistaren lana. "The night before" ("Bart") izeneko dala onena esaten dute askok. Bañan nere iritziz, "You're going to lose that girl" ("Neska galduko dezu") "Beach Boys" ("Ondartzko muti-da diska ontako abestirik onena, llak") konjuntio opetsuaren esti-loa gogoratzen du. Eta azkenez, "Another girl" ("Beste neska bat"), Lennon'ek abestua. Lau abestiak Lennon eta Mc Cartney'k egina dira, ia beti bezela.

P.

Bestelakoak al gera?

Kirolak, orra or gaurko aukeratu detan gaia. Ez bil-durtu ordea, ez naiz futbolista edo baloia ositikoka ibil-tzen diran oietakon bateri buruz idazteko asmotan. Gazte batzueri entzunak bultzat dit gai onetaz idatzera.

Lau gazte ziran aldizkari onen kirol orrian zerbait ida-tzi bear zutela ta nundik jo ez jakinez. Eguneroko guziak kirolari buruz zenbait orri betetzen dituzte ta lau gazte euskaldun zertaz idatzi ez jakitea ez zitzaidan tamalga-rria iruditau, zertarako gezurretan ibili.

Lotsagarria iruditzen zitzaieten futbolistari buruz ari-tzea. Onela zioten:

—Ezin ditekena dek. Ori ez dek kirola ta ez demontre. Oiek dirua bakarrik ditek elburu,ta neurri gabe gañera. Askok gizontasunaren arraztorik ere ez ditek. Idolo be-zela agertu nai dizkiguten oiek, ez al dezute ikusten nola portatzen diran? Joandean egunean ere beren arbitro edo epaileari goieneko mallan dagoen batek (dirua erruz or-daintzen diotela esan nai du orrek) ze astakeri esan ziz-kion jakingo dezute. Ta guk oiek gauz aundi bat balira bezela beatzaz itzegin? ez, ori ezin ditekena dek.

—Utzi dezagun ori orduan; nola nai jendeak gari ori pozik irakurtzen duala ez diak ukatuko Astelenetik ekin eta aste bitarte osoan egunerokoak zertaz ari diran ikuste ituk.

—Bai, ikusten diat bai. Bañan irakurlearen errue danik.

ez diat uste. Orretara oitu dizkitek eta beak asko kontu-ratu gabe, besteak egindako bideetatik or jarraitzen ditek.

—Beno, idatzi dezagun emengo, euskal kirolari buruz. Garai onetan beintzat beti izaten dituk apostun batzuek, aizkolariak, korrikalariak dirala eta abar.

—Gauz bat kontuan izan bear diagu, emengoak dirala-ko ez dirala orregaitik bakarrik onak, eta eorrek diokan bezela apostu artean sartzen ba gera, ez diagu ezer garbi-rik aterako. Dema, Aizkolari, korrikalariak eta era oneta-ko zenbait kirolatan diru geiegi izaten dek tartean ezer garbirik ateratzeko. Sartu aiz oien artean ta bapo atera-ko aiz.

—Au dek itxillua au. Kirolez inguratuak gaudek eta beratzaz idazteko bat bera aukeratu ezin. Bai, bai, saia gaitzen eta zerbait garbia arkituko diagu.

Itxillua bai, tamalgarria gaurko kirolak daraman bidea. Ez da kirola maite, ta beste zenbait gaietan gertatzen dan bezela, benetakoak, egitazko gizontasunez ari diranari ton-to izena ematen diogu.

Idealik gabeko bizitza batera zuzendu nai gaituzte eta aurka ateratzeko kemenik ez daukagu. Bide auetatik gau-zak gaizki dijoaztela ikusten dugu, bañan ezin aurka jeiki; eguna joan eta eguna etorri, itxoin, lasai egon, zuzen-duko da, gu ez gera besteak bezelakoak... tentelkeriak. Bitartean arra bazter guziak janaz.

Inoiz futbolean izana naiz. Antxe beste guzien artean, itxu, itxu eginda. Inguruan beti izaten nuan zalaparta za-len bat, futbolistak agertu ordeko oiuka egiten ziona. Leendabiziko aldietan irripar egin arazten ziaten; asko igaro baño leen aspertu zidaten ordea. Ango oiuk, esaten diran gauzak, kirolakin ez dute ezer ikusirik. Azken egu-nean neure aurrean gertatzen ari zana ez dut aztuko; ura geiegia iruditau zitzaidan. Aurrean nuan gizon ura par-tidu guzian oiuka aritu zan, itxura zanez bere ekipoko gazteak ez ziran besteak bezin onak, ain trebeak, ta: bul-tza iok, jozak pataez, derrepente akaba zak zerri ori; oiek ziran bere itzak emen agertzeko eraokoak. Alako batean alboan zeukan mutikoak galdetu zion: Aita, jozek, Mar-tin'eri bere baño azkarrago dala ta nola utzitzen dio au-reaz artzen? zankailla zergaitik ez dio jartzen?, eta aitaren erantzuna: Joze alu bat besterik ez dalako, gizontasun pixka bat izango ba lu...

Gizontasuna eskatzen zuan aita onek, bere semeari ere orixe bera eskatuko dio inoiz; ez alperrik.

Ez du erreza gaurko gazteak burua jasotzen, bañan bear bearezkoa du. Malda bera ontan ezin jarri gene-zake. Gizonak nai ta naiezkoa du ideal bat eukitzea, bere bizitzak arrasoï bat nai ta naiezkoa du, ori kentzen ba zaiote ez du bizitzeak mereziko. Kirola bai, bañan gizon egiteko.

BEOBIDE